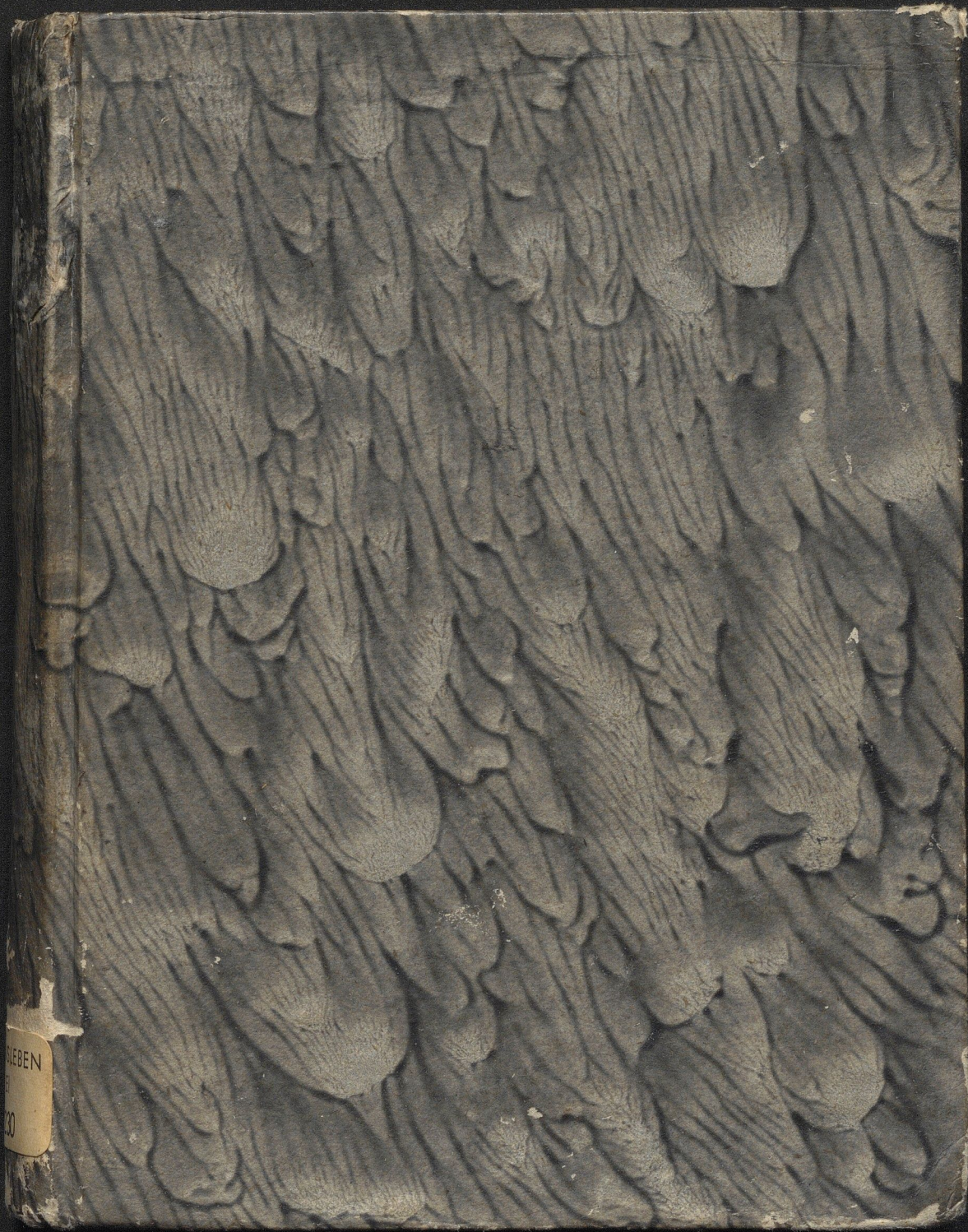

~~Pl. 230~~

1) Bied, Gabriel

Neub. 2/ - (g)

El 230

3 K 30

cis virginia Marie assumptioe: edita a beato Hieronymo ad beatā Paulā et Eustochiū filiam eius.

Martinus Landsberg

LA 4500

14.11.1857

V. Vint-Kornet

Sanctus Hieronymus

Epistola Hieronymi ad
Pamphilum de scriptura
et de interpretatione
scripturae

(Leipzig 1495.) Martin Landsberg.)

Egicis me o Paula et Eustochii imo
 charitas xpi me cōpellit: qui vobis du-
 dum tractatib⁹ loqui p̄sueveram: ut no-
 uo loquēdi genere: sanctis que vobiscū
 degunt virginib⁹ latino vtens eloquio:
 exhortationis gracia sermonem faciam de assumptio-
 ne beate et gloriose semper virginis marie more eorum qui
 declamatorie in ecclesijs solent loqui ad populum quod
 vtiq; genus docendi necdum attigerā. Sed quia negare
 nequeo quicquid iniungitis: nimia vestra deuinct⁹ dē.
 lectione: experiar que hortamini affectu infantium more
 balbutientium: qui quecumq; audierint fari gestit⁹: cum
 necdum possint ad plentū verba formare. maxime quia
 ppter simpliciore quasq; id me depromere compellit⁹:
 ut habeat sanctorum collegiū vestrū sermone latino quib⁹
 se occupent laudib⁹ eadem die: quibusne diuinis vacēt
 lectionib⁹ presertim cū et eadem in multis festiuitatibus
 multoꝝ sanctorū patrū studiamiro cuderint eloquio que
 de hac quidem vberi⁹ ubiq; in scripturis diuinis predica-
 ta legunt⁹ Quid em̄ aliud sonant euāgelia: nisi dominū
 nascentem ex maria virgine: et omnia eius incrementa
 quousq; fuit in mūdo: dūtaxat diuinis efferūt p̄conijs
 Porro ab exordio sancti euangelij gabrielem archangelū
 colloquentē marie didicistis et deinceps reliqua omnia
 plenius legistis. Ad presepe quoq; Paula te teste nato
 puero inter crepūdīa noui parit⁹. et querelas nescij plo-
 ratus: p̄fescēntis gloria in excelsis deo: et in terra par-

hominib⁹ bone voluntatis multitudinem angelor⁹ can-
tantū audivisti: et radiātem stellam vidisti. Pastorib⁹
insup euāgelizantib⁹ credidisti. Magos preterea tria de-
ferentes manera in visione beatis oculis p̄speristi. Ip̄a
eadem munera bñ intelligēdo votis omnib⁹ fide deo ob-
tulisti. Nā et cñ eisdem magis deū puer in presepio ado-
rasti. Sed forte p̄questa me delatorē: q̄ te pdiderim cla-
mabis Ad qđ ego si celatū esse volebas teste p̄sciēcia: mi-
hi narrare ante presepiū vbi plurimū lachrymata es: nō
debueras q̄ vt vez fatear: xpi p̄conia: etiā si voluero ad-
turat⁹: neq; tuas laudes oīno tacere queo Idcirco tue te
interrogēt filie: q̄s lacte nutris: tu cameli⁹ reserabis: q̄
nescio si p̄ speciē aliquā certe aut in spiritu vidisti. Vnde
vos o filie pulsate matrem precib⁹: pulsate ad ostiū invi-
tantis amici: si quō tandem vobis aperiātor que resera-
ta sunt matri. Verū tamen de his quid plura dicā: oīa
saluatoris gesta et beate marie obsequia: necnō act⁹ vite
ex euāgelio didicistis. Et nunc quid supest vt ab aliquo
doctoꝝ requiratis: de assumptione eiusdem tñ beate de-
genitricis: sempq; virginis marie qualiter assumpta est
quia vestra id deposcit oratio: presentia absens scribere
vobis curavi que absentia p̄sens: vt habeat sanctū col-
legiū vestꝝ in die tante solēnitatis mun⁹ latini sermonis
in quo discat tenera infantia lactis experiri dulcedinē:
et de exiguis eximia cogitare qualiter fauēte deo p̄ singu-
los annos p̄tra tota hec dies expendat in laudem: et cñ
gaudio celebretur: ne forte si venerit vestris in manibus

Illud apocryphi de tranſitu eius de virginis: dubia pro
 certis recipiat qđ multi latinoꝝ pietatis amore ſtudio
 legendi chariꝝ amplectuntur: preſertim cũ ex his nihil ali
 ud experiri poſſit p certo niſi qđ hodierna die glorioſa mi
 grauit a corpore. Monſtrat autē ſepulcrũ eius cernētibꝝ
 nobis uſqꝫ ad preſens in vallis ioſaphat medio: que val
 lis eſt inter montem ſyon et montē oliueti poſita: quā et
 tu o Paula oculis aſperisti: vbi in eius honore fabricata
 eſt eccleſia miro lapide tabulata: in qua ſepulta fuiſſet:
 vt ſcire poteſtis ab omnibꝝ ibidem predicat. ſed nunc ra
 cum eſſe mauſoleũ cernentibꝝ oſtendit. hec idcirco di
 xerim: quia multi noſtroꝝ dubitat vtz aſſumpta fuerit
 ſimul cũ corpore: an abierit relicto corpore. Quod autē vel
 quo tpe aut a quibꝝ pſonis ſanctiſſimũ corpꝝ eius inde
 ablatũ fuerit: vel vbi traſpoſitũ: vtrum ne reſurrexerit
 neſcitur: qđ is nōnulli aſſeruere velint eam iam reſuſcita
 tam et beata cum xpō immortalitate in celeſtibꝝ veſtiri.
 Quod et de beato Johāne euangelista eius miniſtro: cui
 virgini a xpō virgo cōmiſſa eſt: plurimi aſſenerāt: quia
 in ſepulcro eiꝝ vt fertur: non niſi māna inuenitur qđ et
 ſcaturire cernit. Verũtamen quid horꝝ veriꝝ cenſeat am
 bigũ. Meliꝝ cũ deo totũ: cui nihil impoſſibile eſt com
 mittimꝝ: qđ vt aliquid temere deſinire velimus auctori
 tate noſtra: qđ non pbemus ſicuti et de his quos cũ dño
 teſte euāgelio reſurrexiſſe credimꝝ. Sed vtz redierint in
 puluere terre certũ nō habemꝝ: niſi qđ legimꝝ: quia mul
 ta copia ſanctorũ qui dormierāt ſurrexerūt: ac venerūt

in sanctam civitatem scz hierusalem: et appaeruerit mul-
tis de. quibz pfecto nonnulli doctorz senserunt etiam: et in-
fuis reliquerunt scriptis: qz iam in illis ppetua sit comple-
ta resurrectio. Satentur em qz veri testes non essent: ni-
si et vera eoz esset resurrectio. Vnde et beatz petrz dixisse
legit cū de dauid loqueret in testimoniū. Et sepulchrū
inquit eius apud vos est: quasi non sit ausus dicere: qz
ipse aut corpus eius apud nos est: sed tū sepulchrū quo
pditz fuerat hinc aiunt resurrexisse et eum cū ceteris san-
ctis: et ideo vacuum remansisse mausoleū: vt nūc beate
marie cernit: qd sane factū et de alijs quibzlibet locis
firmare conantur: qz hi iam cū xpo regnent resuscitati
in eterna societate. Qd quia deo nihil est impossibile:
nec nos de beata maria virgine factū abnuimz. quanqz
ppter cautelam salva fide pio magis desiderio opinari
oporteat: qz incōsulte definiri: quod sine piculo nescit.
Vnde de his: ex quibz certisumz tātis per loquamur ad
exhortationem vestram qualicūqz sermone: ad edificati-
onem et laudē nois dei: vt et religio pseruetur p famo-
latu: et deuotio augeat p affectu: quoniam hec est virgo
que sola interemit vniuersam hereticam prauitatem: so-
la fit post deū que nos cōfirmet in omni veritate: sui qz
cōmendet meritis: et precibz auxiliē: vt et ipsi digni in-
veniamur in eius laudibz. Qd si queritur post ascensio-
nem dñi quid egerit: vnū p certo est: qz virgo sancta cor-
pore ac mente pmā sit. quā sane angelus gabriel: ac si ce-
lestis paranympus intactā custodiuit. Et Johānes

apostolus atz euāgelista : cui xps eam de cruce cōmisit :
virgo virginem seruauit : suisq; ei deseruuit obsequijs .
nō q; eximi⁹ ille sanctorz chor⁹ apostolorz deseruerit eam
Inter quos post resurrectionē intrans et exiens familia-
rius p̄tulit de xpi incarnatione : tanto siquidem uerius :
quāto ab initio pleni⁹ p̄ spiritū sanctū cuncta dēdicerat :
et p̄spererat oculis uniuersa licet et apostoli p̄ eandē spi-
ritū sanctū omnia cognouerint : et in omnem edocti
p̄uenerit ueritatē . Quā sane beatam virginem : et si om-
nes venerari sunt discipuli : ei⁹q; famulabātur affectu dē-
lectionis . Johānes tamen amplius ac specialius usq;
in finē uite : que sibi cōmissam accepit in suā quasi ma-
trem fili⁹ : cui benign⁹ magister de cruce Mulier inquit
ecce fili⁹ tu⁹ . Ad discipulū autē . Ecce mater tua : ut uir-
go uirgini cohereret et deseruieret officiosissime cura ad-
optionis Nō em̄ pudicissima uirginitas alicui discipu-
lorum rectius q̄ uirgini cōmendatur : ut esset adinuicē
grata societas : et florid⁹ aspect⁹ : necnō et uenust⁹ puer-
sandi uernans alternatim pudicitiaz splendore decorat⁹
Vna siquidem uirtus uirginitatis in ambob⁹ sed altera
pportio in maria . altera quidem quia fecūdi⁹ : sed ip̄a .
Ip̄sa uero : sed altera : quia ⁊ si ip̄sa eadēq; incorruptio :
tū fecūditas integritatis longe gloriosior : q̄ uirginitatis
Idcirco et fecunditas in illa tota deifica est : et uirgini-
tas . Alioquin nō s̄ q̄ sm naturā nascēdi uirginitas : ubi
fecūditas predicat⁹ : neq; fecūditas : ubi uirginitas integra
p̄seruatur Ideoq; totū supercellit de illa que dicitur : q;

sunt diuina atq; ineffabilia. Vnde uirginitas et fecun-
ditas plis supueniens nouitas est: quanq̃ humanū cer-
natur ex carne quod nascit̃: uerumt̃ et si magnificēti-
or multū uirginitas in maria ppter gracie excellētiā: una
t̃ integritas carnis: et una uirt⁹ que ad inuicē tanq̃ co-
gnata sociant̃. hinc q̃ Johānes: quicquid est q̃ maria
genuit euāgelizādo suo cōmēdat eloquio. Verbū inq̃
in principio erat. et dñerat apud deū et de⁹ erat verbū.
Ip̃m deū genuit beata et gloriosa uirgo maria ex se car-
nem factū. Idcirco et uirginitas longe sacratio: et se-
cūditas ut ita dicam multo ineffabilior: quā suo potu-
erit ille explicare eloquio. Verū tamen q̃tum uirginitas
cognatio: uirginitati: tanto beat⁹ euāgelista ceteris ex-
cellentior et uicinior uerbo. Ideo quicquid est qd̃ uirgo
genuit: totū p̃ ut potuit hō p̃ spiritū sanctū nobis reuera-
uit manifest⁹ et docuit. Cetero ad exemplū hīane uite
puersatio eius post ascensionem xp̃i generaliter cū apo-
stolis fuit: quousq; disperguntur: sicut Lucas meminit
dicens: q̃ regressi quidem a monte oliueti hierosolymā
uenerūt: et abscenderūt in cenaculū ubi manebant Pe-
trus et Johānes. Jacob⁹ et Andreas: Philipp⁹ et Tho-
mas Bartholome⁹ et Mathe⁹. Iacobus alpheī et Si-
mon zelotes. et Judas Jacobi. hi omnes inquit erant
p̃seuerātes unanimiter in oratiōe cū mulierib⁹ et maria
matre iesu et fratrib⁹ eius. Ecce iesu ascendēte cum qui-
bus uirgo uacat in schola uirtutum. et meditāt in lege
mandatorū dei. ut et ipsa sit forma discipline xp̃i. et exem-

plum pfectionis virginib⁹. Conuersatur autē cū testib⁹
sanctē resurrectionis et ipsa testis. Conuersat cū sena-
torib⁹ celi intra curiā paradisi sub spū sancti disciplina
et magisterio totiq⁹ diuine maiestatis. Inuenit prima
beata maria inter primas summi regis cohortes. quoru⁹
vita iam nō erat de terris. in quib⁹ chris⁹ preliabatur.
sed de celis. Hinc ascendisse leguntur in cenaculum: in
quo pascha dignissime celebrat. Ibi quippe manebat
cū maria matre iesu. vnanimiter aspirati in charitate
pseuerātes in orōne: donec induerent virtute ex alto.
Ceperāt enī iam orare: qui dudū cū dño puerantes vir-
tutib⁹ et miraculis pascebant. Et bene pseuerantes in
orōne: nihil hesitātes. donec acciperēt munera spū sancti
que poscebāt. Quos et vos o filie imitamini que in
schola xpī pmanere vovistis. pseuerate in orōnib⁹ vna-
nimitē viuētes: donec intrare possitis gaudia eterne vi-
te. quo beata virgo feliciter hodie introiuit: alternātib⁹
hymnidicis angelorū choirs: intra pascha eterne viridi-
tatis. vbi vna societas ciuiū supnoꝝ: vbi dulcis solem-
nitas angelorū. vbi post labores et erūnas felix et suavis
refectio aīar. Hodie gloriosa nāq⁹ semp virgo maria ce-
los ascēdit. Rogo gaudete qd vbi ita fatear: ineffabiliter
sublimata cū xpō regnat in eternū. Regina mūdi hodie
de terris et de presenti seculo nequā eripitur. Itē dico
gaudete: qd secuta de sua inmarcescibili gloria ad celi iā
puenit palatiū. Exultate inquā et gaudete: et letetur
ois orbis. qd hodie nobis oib⁹ eius intervententib⁹ me

citis salus aucta est. Vobis quoq; diligentibus eam: ho-
nor et virtus vna cū reliquis sacris virginibus amplior
prestatur et gratia. Idcirco dilectissime letamini et lau-
date. q; si deū ore pphetico in sanctis suis laudare iube-
mur: multo magis in hac celebritate beate marie virginis
matris eius oportet cum hymnis et canticis diligentē
extollere: et dignis deo iubilare preconijs ac mysticis ho-
nore muneribus Nulli enī dubium quin totum ad glori-
am laudis eius ptimeat: quicquid digne genitrici sue
impensum fuerit: atq; solēniter attributum: ex quo ti-
meo satis: et valde ptimeo: dñ vestris cupio patere pro-
fectib; ne forte sicut improb; ita et indign; laudator in-
ueniar: pfecto cū nec sanctitas vel faciēdia suppediet:
ut beatam gloriosam virginē mariā digne laudare queā:
qm̄ ut vix fatear: quicquid hūanis dici pōt vobis: min;
est laude celi: q; diuinis est et angelicis excellēci; pdica-
ta et laudata preconijs. Al prophetis quidem pñciata:
a patriarchis figuris et enigmatib; psignata: ab euāge-
listis exhibita et mōstrata. Ab angelo venerabiliter atq;
officiosissime salutata. Preterea qualis et quanta esset
ab eodem diuinit; declaratur cū dicitur. Ave maria gra-
tia plena dñs tecum. benedicta tu in mulierib;. Talib;
nanq; decebat virginem mariā oppignerari munerib;
ut esset gratia plena: que dedit celis gloriā: terris domi-
ni pacem: que refudit fidem gentib;: finem vitijs: vici-
ordinē: morib; disciplinā. Et bene angel; ad virginem
mariam mittitur. quia semp est angelis cognata virgi-

nitas. Profecto in carne preter carnem vivere non terrena vita est: sed celestis. Unde in carne angelicam gloriam acquirere: maius est meritum: quam habere. esse enim angelum felicitatis est: esse vero virginem virtutis: dum hoc obtinere viribus nititur cum gratia: quod habet angelus ex natura. Utrunque tamen et esse virginem et angelum divini muneris est officium: non humanum. Ave inquit gratia plena: et bene plena: quia ceteris preces prestat. Marie vero simul se tota infundit plenitudo gratie. hoc quippe est quod David canit: de scendet sicut pluvia in vellus. Vellus itaque cum sit de corpore: nescit corporis passionem. Sic et virginitas cum sit in carne nescit vicia carnis. Celestis plane imber in virginem vellus placido se effudit elapsu: et tota divinitatis unda se contulit in carne: quando verbum caro factum est. Ac deinde per crucis patibulum expressam certis omnibus pluviam salutis effudit: et stillicidia gratie humanis prestavit mentibus. Dominus tecum inquit mira res: et iam cum virgine erat: qui ad virginem mittebat angelum: et precessit nuncium suum deus: sed a deo non recessit: nec teneri potuit locis: qui omnibus habet in locis: et totus ubique est sine quo nihil totum. ergo verbis patris nunquam a patre discedens: homo proprie fieri dignatus est secreto suo misterio quod ipse novit: qui quoniam totum suscepit: quod est hominis homo totus est. et totus accipiens quod dei est: omnino aliud quam deus qui natus est ex maria esse non potuit. Scit enim deus omnia et potest. Propterea quia ita est: scivit se ac potuit in utero virginis sine sui cor

ruptione misceri atq; vniri: et vn⁹ esset xp^s de⁹ et homo:
vna p^osona: vnaq; subst^{ia}cia. Ob q^d dei genitrix electa:
et p^olece iure ab angelo gratia saluta^r: et p^odicatur ple-
na: vere plena: p^o quā largo sancti sp^s imbre sup^osa est
ois creatura. Et ideo satis eā deuotissime primū ange-
lus venerat et salutat. Miratur itaq; et ipse qualis aut
quanta sit quā salutat. nō em̄ simplex (fateor:) vel p^osue-
ta fuit ista salutatio. sed omni admiratione digna. Si-
quidem veneratiōis fuit delatio. Oblatio muneris: sa-
mulat⁹ obsequij. q^o et si in sanctis patrib⁹ et p^ophetis gra-
cia fuisse credit⁹: nō tū eatenus plena. In mariam vero
toti⁹ gratie q^o est in xp^o est: plenitudo venit quanq^{uam} ali-
ter. Et ideo inquit b^ondicta tu inter mulieres id est pl⁹ be-
nedita q^{uam} omnes mulieres. Ac p^o hoc quicquid maledi-
ctionis infusum est p^o Euā toti⁹ absolute benedictio ma-
rie. insup^o gratiā refudit xp^s ortus quā nō habuit prius
ois mūdos. Igicur q^d natura nō habuit vsus: nesciuit
ignorauit ratio: mens non capit humana. pauet celū.
stupet terra: creatura ois etiā celestis mira^r: hoc toti⁹ est
q^d p^o gabriele marie diuinit⁹ nuncia^r. et p^o xp^m adimplet.
Qua de causa de tali tantaq; loqui me dignū fateor. sed
et puto q^o nemo sit qui p^osumat: nisi qui quāta sint que
pandunt penit⁹ ignorat. Tamen si ad hoc nemo idone-
us inuenitur: votis omnib⁹ cessare non debet etiā qui-
libet peccator a laudib⁹ q^{uam}uis explere nō queat q^d senti-
tur. Vnde sermo diuinus cū de peccatore ageret in psal-
mis sacrificium inquit laudis honorificabit me: et illis

Iter est: quod ostendam illi salutare dei: ac si patenter dica-
cat. illic iter est laudis ad eternam laudem sine fine man-
suram: sed nemo apprehendet illud: nisi ego premostru-
ero. Propterea charissime quod iter salutis nostre in lau-
dibus est saluatoris: hortor vos: et comoneo in hac sacra
solennitate genitricis dei marie: nolite cessare a laudibus
Quod si virgo es: gaude quia meruisti esse et tu: quod lau-
das: tantum cura ut sis: que digne laudare possis Quod
si puerina et casta: venerare et lauda: quod non aliunde co-
stat ut possis esse casta: quam ex gratia christi: que fuit plenissi-
me in maria: quam laudas. Quod si coniugata certe aut pec-
catrix: nihilominus proficere et lauda: quam inde misericor-
dia omnium proficit et gratia: ut laudet. Et quantum non
sit speciosa laus in ore peccatoris: noli cessare: quia in-
de tibi promittitur venia: unde et omnibus ut laudes. Alio-
quin nisi iuxta modum ingenij nostri laudare in sanctis
suis studeamus: quomodo eum simus quod canimus: iuxta
multitudinem magnitudinis eius laudare poterimus?
Omnino quippe pretermittendum non est: quod im-
pleturi sumus quandoque: sicut quod dicitur: beati qui habi-
tant in domo tua domine in secula seculorum laudabunt
te. Interdum vero quod immensus est: quod voce non possu-
mus: nec facundia valemus: exequamur votis: et me-
dullis cordis: quia magnus et bonus atque immensus:
tantis actus: quantum et qualem ipse novit: ore ac spi-
ritu proficemur ad iusticiam et salutem. Hinc rogo omnes pari-
ter festivitatem gloriose semper virginis marie devotissime ce-

lebremus: q̄ hec est dies preclara: in qua meruit exaltari
sup choros angelor: et puenire ultra q̄ nostre humani-
tatis est natura. Vbi non substantia tollitur: sed glo-
rie magnitudo monstratur. cum eleuatur in dexteram
patris: vbi x̄ps p nobis introiit pontifex fact⁹ in eter-
num ad celi palatium. Hec est inquam dies: in qua vsq̄
ad throni celsitudinem intemerata mater et virgo pro-
cessit: atq̄ in regni solio sublimata post x̄pm gloriosa rese-
dit. Sic itaq̄ vbiq̄ p̄fideret sancta dei canit ecclia: q̄ de
nullo alio sc̄tor fas est credere: vt ultra angelor vel arch-
angelor merita trāscēderit: q̄ et similitudo repromittit
sc̄tis veritas nō negat: hoc quippe p̄uilegiū nō nature
est. sed gratie beate virginis marie: de qua natus est ip̄e
deus et homo. Idcirco et ipsa plus est meritis et nō na-
tura: quam virgo et hō. Vnde et si ceteræ virginēs imi-
tantur illā vsq̄ ad p̄emptū p̄uis: et Gabrielis noue sa-
lutationis obsequiū: deinceps totū diuinū est: q̄ opatū
est in ea teste angelo q̄ sp̄s sanctus et virt⁹ altissimi ob-
umbrabit te. Ante hoc ip̄m sane vter⁹ v̄ginis: q̄uis mū-
dus: q̄uis impollut⁹: et alien⁹ a p̄tagiōe peccati: q̄uis
sc̄tis: tñ adhuc vilitate humanitatis induit: vt ita di-
cam. ac si lana candidissima. suoq̄ colore dealbata: ad
quā sane cū accessisset sp̄s sanctus: quasi ip̄a: eademq̄
lana cū inficit sanguie cōchiliq̄ vel muricis vertit in pur-
purā: versa est et ipsa sine coitu in matrē: vt non sit iam
ammodo: q̄ fūerat. sed purpura verissima: ad indu-
mentū et gloriā s̄m̄i regis diuinitus aptissime dedica-

ta. ut nulli deinceps ea uti usu femineo liceret nisi deo.
Quippe ut ita loquar: beata et gloriosa virgo maria eo
mō: quāvis dudū incompabilis esset vniversis: que sub ce
lo sunt vginib⁹. ut decēter posset in se suscipe diuinita
tis admixtionē: salua vtraq; natura: tñ cū gratia replet
cū spiritu sancto pfunditur. cum vte altissimi obum
brat: sit p̄ciosior: meritis: celsis sublimior: fastigijs: pul
chrior: scitrate: gloriosior: suoz progatis meritor. ita ut
nullis iam vsib⁹ sit ipa eadēq; macipanda: nisi diuinis
Vnde o sanctissime vgines et si imitari oportet tantam
et talem virginem: tanq̄ preclaram venerari: multū ta
men puenit: et vltra angelicā quodāmodo dignitatem
quantū fas est: cū gaudio laudib⁹ eam dignissimis effere
re: que ut dixim⁹. non tenere chissi p gratiā: sup cho
ros angelorū exaltata deuotissime hodie predicat: quia
precessit eā de⁹ et saluator noster ex ea vera fide genitus
ad celestia: ut pararet ei sicut ipse suis repromisit disci
pulis in ethereis mansionib⁹ locū. Hinc quoq; David
propheta olim gratulabundus xp̄o canit A summo in
quit celo egressio eius: et occursum ei⁹ vsq; ad summū ei⁹.
Ascendit ergo eandē gloriā resumptur⁹: licet nō amiser
it quā p̄i⁹ habuerat ante q̄ mūd⁹ fieret. Ascendit ⁊ pre
parauit huic sanctissime ac gloriosissime virgini locum
immortalitatis: ut cū eo regnare posset in ppetuū: et hec
est hui⁹ p̄ntis diei diuine festiuitas: in qua gloriosa et fe
lix ad ethereū puenit thalamū. Que pfecto festiuitas:
sicuti beata maria incompabilis est virginibus ceteris.

B ij

ita Incompabilis est omnium sanctorum festiuitatib⁹ : et
admiranda est etiam angelicis virtutibus. Propter qđ
ex persona supernorum ciuium in eius ascensione admi
rans spiritus sanct⁹ ait in canticis. Que est ista que ascen
dit per desertum : sicut virgula sumi ex aromatib⁹ ? Et
bene quasi virgula sumi : quia gracilis et delicata : quia
diuinis extenuata disciplinis : et preemata intus in ho
locausti incendio pij amoris : et desiderio charitatis.
Vt virgula inquit sumi ex aromatibus : nimirum quia
multis repleta est virtutū odorib⁹ manans ex ea flagra
bat suauissim⁹ odor etiā spiritib⁹ angelicis. Ascēdebat
autē dei genitrix de deserto presentis seculi virga de radice
Iesse olim exorta : sed mirabantur electorum anime pre
gaudio que nam esset que etiā meritoy virtutib⁹ angeloy
vinceret dignitatem. De qua rursus idem spūssanc⁹ in
eisdem canticis Que est inquit ista que ascēdit quasi au
rora surgēs : pulchra vt luna : electa vt sol : terribilis vt
castrorū acies ordinata ? Admirat autē spūssanc⁹ : quia
omnes de ascensu hui⁹ virginis admirātes facit. qđ quāse
noui diluculi auroa rutilans ascensu suo resplendeat
multis freta et vallata sanctorū agminibus. Vnde dicūt
terribilis vt castrorū acies ordinata. Siquidez terribilis
suis facta virtutib⁹ vt castrorū acies admodū ordiata hinc
inde scōrū sulca presidij : pulchra vt luna imo pulchrior
qđ luna : q̃ iam sine defectu sui coruscet celestib⁹ illustra
ta fulgorib⁹. Electa vt sol a fulgore virtutū : q̃ ip̃e elegit
eā sol iusticie : vt nascere ē ex ea. Ad cui⁹ p̃fecto exequias

quantū fas est credere famulabant angeli et vniuerse celoz
 congratulabantur curie. Nec mirū quod honor maternus eius est:
 qui est natus ex ea: quem omnis celoz ordo venerat et adorat
 super se eleuatū cum patre in sede maiestatis domini. Legimus
 igitur quod sepe ad funera et ad sepulchras quorumlibet sanctorum
 angelos aduenisse: et exequijs eorum obsequia prestitisse:
 nec non et animas electorum usque ad celos cum hymnis et laudibus
 decuisse: ubi et veriusque serus chori commemorant frequenter
 audiri: laudesque cecinisse. interea et quod perspicacius est
 multo non minus lumine eosdem resplenduisse. Insuper
 et adhuc viuentes in carne ibidem miri odoris fragrantia de-
 uoti percipisse. Quod si ad recreandam spiritum dilectissime filie et
 corroborandam fidem interdum astantium: saluator noster iesus
 christus ob merita suorum amplius comprobanda: talia et tanta di-
 gnatus est exhibere per suos celi ministros circa defunctos:
 quanto magis credendum hodierna die militiam celoz cum suis
 agminibus festiue obuiam venisse genitrici dei: Namque in-
 geniti lumine circumfulsisse: et usque ad thronum olim sibi etiam
 ante mundi constitutionem paratum: cum laudibus et canticis spirita-
 libus perduxisse: Nulli dubium omnem illam celestem hierusalem tunc
 exultasse ineffabili leticia: tunc locum datam esse inestima-
 bili charitate: tuncque cum omni gratulatione iubilasse. quam fe-
 stiuitas hec que nobis hodie reuoluit annua illis omnibus
 facta est continua. nec immerito. Creditur enim quod saluator
 omnium ipse quodcumque datur intelligi per se totum festiuus occurrat: et
 cum gaudio eam secum in throno collocauit. Alias autem quod
 impleuisse creditur quod in lege ipse precepit: honora patrem

B iiij

enim: et matrem tuā: Porro q̄ patrem honorauerit:
ipse sibi testis: cū ad iudeos ait: ego gloriā meā non que-
ro: est qui querat et iudicet: sed ego honorifico patrem
meū: et vos inhonorastis me. De matre v̄o euangelista
cū rediret veniēs ait nazareth erat subdit⁹ illis. Sed alia
est natura qua de⁹ pater s̄m se honorat: alia qua idē pa-
rentib⁹ subdit⁹. In vtracq̄m vnus idēq̄ xp̄s recte credit⁹:
eo q̄ verbū caro factū est: et habitauit in nobis: vnus
Emmanuel. qđ est nobiscū de⁹. hāc quippe vniōē diu-
nitatis atq̄ hūanitatis in cōfusam atq̄ indiuisam fides
catholica suat: quā sane intelligēdo p̄gnosce naturalis:
atq̄ s̄m substantiā p̄uentio vnitatis vt neq̄ p̄uersio in al-
terutram duarū substantiarū p̄tem recipiat: nec diuisio: sic
nāq̄ credere honorare est matrē dñi: que ⁊ deū nobis ge-
nuit: et hōiem. neq̄ hōiem sine deo: neq̄ sine hōie deū:
sed deū et hōiem vñi et v̄x iesum xp̄m. Alioquin dei ge-
nitrix dici nō posset. qđ multi hereticorū negati sunt: nisi
deū vere genuisset in carnatū: et p̄pterea duas in xp̄o re-
cte p̄stitemur natiuitates: vnā v̄ic⁹ de patre: sine initio:
et sine tpe sempiternā et coeternam deo patri. Alteram
de matre cū tpe qñ miserationem induēs et misericordi-
am: spontanea volūate ad nos descendit hō natus deus
Ac p̄ hoc iuxta veritatē: et matris gestat v̄tero qui semp
deus agnoscitur. Hinc etiā Theotocō eam veraciter cō-
fitemur. dei scz genitricē: necnō ⁊ christotocō: nō q̄ ver-
bū carnē secū detulerit: neq̄ olim p̄fate carni copulatus
sit: sed tñc qñ verbū caro factū est: ex carne v̄ginis: diu-

nitatis atq; hūanitatē substantia in utero ita in cōfūse vnt
tur: ut vna psona sit de⁹: et hō xps: ex duab⁹ siquidē na
turis: sine p̄fusione alteri⁹: nō nisi vn⁹ inueniat iēs⁹ dñs
manens de⁹ in forma dei. qui semetipm exinanivit for
mam serui accipiēs: manens vn⁹ idemq; in forma serui:
quā suscepit tot⁹ quippe de⁹ in carne bginis: de qua na
tus est: et tot⁹ hō hinc q̄ apostolus: in quo inquit ha
bitat ois plenitudo diuinitatis corporaliter. Quapropter
o file estote prudētes sicut serpētes: et simplices sicut co
lumbe: ut ex prudentia pfecte intelligentie annulū fidei
vestre. et margaritā p qua oia reliquistis integrā inuo
latamq; seruetis: ne dorem simul et arrā spūssanci (qđ
absit) p̄datis Diligentius itaq; pcurate: si quomō sim
plicitas columbe que fuit in maria illesa inuolutaq; in
vobis custoditur. De qua Salomon in canticis: quasi
in eius laude: veni inquit columba mea: immaculata
mea Jam enim hiems transiit: imber abiit et recessit Ac
deinde inquit: veni de libano: veni coronaberis. nec im
merito igit̄ venire de libano iubetur: quia libanus can
didatio interpretat̄. Erat enī cādidata multis meritorū
votib⁹: et dealbata niue cādidio: spūssanci m̄ierib⁹.
simplicitatē colūbe in oib⁹ representās. qm̄ quicqđ in ea
gestū est: totū puritas et simplicitas: totū veritas et gra
tia fuit. totū misericordia et iusticia: q̄ de celo p̄spexit: et
ideo immaculata: q̄ in nullo corrupta. Circūdedit enī
vix in utero sicut Hieremias scñs testatur: et nō aliūde
accepit. Sactet inquit dñs novū sup̄ terrā: et mulier cir

enō ab it viciū : vere nouū et omniū nōuitatū supeminēs
nōuitas virtutū : quando de⁹ quē ferre non pōt mūdus :
neq; videre aliquis vt viuere possit. sic ingress⁹ est ho-
spitium ventris : vt copis claustra nescirent : sicq; gesta-
tus : vt tot⁹ de⁹ in eo esset : et sic exiuit inde : vt esset sicut
Ezechiel fare⁹ : oīno clausa. Vñ canit in eisdē canticis de
ea : hort⁹ pclusus : fons signat⁹ emissiōes tue paradisus.
vere hort⁹ deliciarū in quo cōstita sunt vniuersa florū ge-
nera : et odoramēta virtutū. sicq; pclusus : vt nesciat vīo-
lari neq; corumpi vllis insidiarū fraudibus. Fons itaq;
signat⁹ sigillo tot⁹ trinitatis : ex quo fons vite manat :
in cuius lumine omnes videbimus lumen. Quia iuxta
Johannem ipse et qui illuminat omnem hominem ve-
nientem in hunc mūdum. Cuius pfecto emissio vte-
ri supernorum cōiū omnium est paradisus. De isto
nāq; v̄tris agro patriarcha Isaac longe adorās atebat
dicēs. Ecce odor filij mei : sicut odor agri pleni : quē bñ
dixit dñs quāuis putēt paz intelligētes : q; priores sancti
min⁹ de xpo intellexerūt mysteriū incarnationis : cū et ipi
eadē saluati sint gratia. Vñ pstat tps nō p̄iudicasse sa-
cramēto vñiti hoīs ac dei Ita vt iam esset in illo p vñi-
tate p̄sone ab initio seculi : qui nō dñ erat nat⁹ de maria
virgine : qđ multis scripturarū declarāt indicijs. Vñ dñs
ad iudeos : anteq; Abiaam fieret : ego sum. Quib⁹ vtiq;
v̄bis ostēdit : se qui loquebāt : in eo semp fuisse mysterio
vñitatis. Quā vt cōmenderet : anteq; Abiaam fieret :
inquit ego sum. Nam Abiaam anteq; fieret hūanitatis

est breuitas. Ego autem sum: eternitas nature declarat.
In quam nimirum eternitate iam se fuisse: qui loquebatur
per sacramentum sue incarnationis insinuat. Quod apostolus
Iudas volens apertius dilucidare Iesus inquit
populum ex egypto saluans: secundo eos qui non crediderunt
perdidit. et alibi Paulus: neque tempeem? christum sicut qui-
dam eorum tempeauerunt: non quod iam esset Iesus aut christus natus
ex maria. sed quia in illo unico filio dei iam unitas personae
commendabatur: quae occulta erat in mysterio. Quod et ali-
bi euidenter: qui elegit nos inquit ante mundi constitutionem
in ipso: quia perfectio quicquid deus fecit ab initio: christus fe-
cit totum per unitatem sacramenti. Et ideo iam Iesus eras
in filio: qui populum ducebat. et christus in eo: qui tempe-
batur: quoniam semper per sacramenti unitatem in deo fuisse non
dubitatur Alioquin nisi ita credideris: aut christus deus non
erit omnino: aut per prophetam deus recens esse videbitur. Sed
ne talibus quatiatur calumnijs: scrutanda sunt scripture:
in quibus unitas in christo commendatur personae: quoniam non preiudi-
cat tempus: ne vnus semper dicatur. hinc quod beatus Petrus loquens
de patribus ait: per gratiam domini nostri iesu christi credimus salua-
ti: quemadmodum et illi. Tanquam illos dominus solus ducebat: et
non erat cum eo deus alienus. vnus nec nobiscum deus recens: quia
vnus idemque est: qui et eorum ductor fuit: et noster: per passio-
nem carnis suae redemptor: vnus siquidem sua in carne vnus in
sacramento: atque vnus in spiritu. nec admittit omnino: ut alius fi-
lius hominis: alius filius dei intelligatur. Qui nec tempore prescribitur:
nec passione separatur. sed totus deus in christum. et christus in deum transiit

ut quicquid dei fili⁹ est: xps dicat: et quicquid in carne
xps protulit: id de⁹ protulisse recte credat. Alioquin si ad rō-
nem respicias. et ad sensus humanos: nequaquā ita ha-
cenus potuerūt inter se puenire deitas et humana pdi-
tio. Conuenerūt tñ in xpo: et unus ex ambob⁹ Emanuel
el Vñ mihi videt: q altitudinē tanti misterij diligenter
intelligere ⁊ videre nō potuerūt: qui aut duos filios cer-
te: aut aliud xpm: q̄ dei filiū estimare. Quapropter
nec nos hoīes seorsum colim⁹ qd nefas est. nec adoram⁹
sed deū magis incarnatū. qui pp:itū sibi corp⁹ animatū
vnit. ita ut de⁹ verbū caro fieret: et nō in aliū quemli-
bet. sed in semetipm: qui vn⁹ et verus dei fili⁹ semperat.
Idcirco nō aliū q̄ enī dez: ipm qd dei filiū et colim⁹: et ado-
ram⁹. Qui n̄hil ipe p assumpto hoīe est auce⁹. nihilq
q verbū caro factū est imminut⁹ vel imutat⁹ est: et ideo
vn⁹ idēq sp cū deo patre fili⁹ adorāt nō nou⁹: nō recens
ex tpe: nō alien⁹ a natura vel genere. Qd si tibi nouū vi-
detur: q p te hoīem assumpsit: noueris q hoc sp cū eo:
et in eius consilio fuit: ut sic fieret. et nūc qñ plenitudo
temporis venit: id factum est: qd in xpo semp factū fuit
Talib⁹ q̄ppe priores sancti diuinit⁹ afficiebant adorna-
mentis. talib⁹ inspirabant de xpo presagys: q nascitu-
rus esset in mūdo: in quo esset oīm salus ⁊ benedictio eter-
ne hereditatis. Iste siquidē sunt fidei vestes: iste quib⁹
priores scī vestiebant iste quas Rebecca in spūssance⁹
secū domi habuit: qb⁹ induit Jacob filiū suū Alias autē
nisi a spūsancto seruata domi et plata essent: quid miri

odoris in eis deus pater Isaac hauriret: ita ut diceret. cum
presensisset vestimentorum fragrantiam: ecce odor filij mei.
sicut odor agri pleni: quem benedixit dominus. Sed forte di-
sturbatus est aliquis. Quid ad Bebecam spiritus sanctus peti-
net. Cum multis in locis persone pro deo figurate accipiant.
Verum tamen et spiritus in hebreo ruba femineo genere di-
citur: non quod sexus in deo monstraretur. imo ne forte suspiceret:
sub regula trius linguarum spiritus sanctus diverse accipitur: in he-
breo: sed ut dixi femineo genere legitur. In greco vero ne
sexus in eo credatur neutro invenitur: et in latino
masculinum esse decernitur. Qui nimirum spiritus sanctus bene per Be-
becam intelligitur. Et ideo totum est in mysterium quod gerit:
ut per vestimentorum fragrantiam Christus annuncietur: quem nos qui
cumque baptizati sumus. induimur. In quo benedixit nos non
qualicumque sed omni ut ait apostolus benedictione spiritali in celestibus.
Unde et angelus marie loquens a benedictione exorsus ait: benedi-
cta tu in mulieribus: et benedictus fructus uteris tui Cuius profe-
cto in spiritu longe odoris trahens pater Isaac benedicebat filium:
in quo celestis omnis benedictio mundo effluit: et bene ab
eo plenus ager dicitur: quia plena gratia virgo maria pronun-
ciatur: de cuius utero credentibus fructus vite effulsit. et nos
inquit evangelista omnes de plenitudine eius accepimus
gratiam pro gratia. Quapropter obsecro vos o filie: ta-
lem ac tantam gratiam ne in vacuum recipiatis. que est in
Christo iesu. In quo est deus et homo: et sic unitus in una eademque
persona: ut legatur quod sepe in scripturis divinis: homo deo coe-
ternus propter unionem substantie: ac deus deus homini videatur co-

passus: cū nec iniciabilis sit homo: nec passibilis deus:
tamen sic vnitus est deus suo corpori: vt nullam paciat
fieri inter deū et hominē humana opinione distantiā.
ne forte (qđ absit) alius fili⁹ dei: et ali⁹ fili⁹ hominis cre
datur. presertim qđ scriptura sic cōnectit: et cōcorpat de
um et hoīez: vt nec in tpe hoīem admodū quis a deo: nec
in passiōe possit ab homine deū discernere. Vnde si ad
tempus respicias: inuenies quidem p certo semp filium
hominis cū filio dei. Si ad passionem inuenies semper
cū filio hoīs eundum dei filiū ita vnitū: et indiuiduum:
quantū ad vocē scripture ptinet: vt ne hō separi a deo
tpe: nec ab hoīe de⁹ valeat passione. Siquidem vt hec
apertius intelligatis: ipī xpi verba discutite Nemo ascen
dit inquit in celū: nisi qui descendit de celo: filius hoīs:
qui est in celo. Quis queso est qui loquit? Christ⁹ vtrq.
vbi rogo tūc erat: quādo hec loquebatur? In terra scz.
et quomō se de celo anteq̃ nascere: descendisse testatur?
Etiam et cum loquit in celo se esse fatetur: eundemq; se
filium hominis dicit: cū vtrq; de celo nisi de⁹ descendere
non potuerit: et cū in terris loquitur: nō nisi vn⁹ idēq;
xps fuit. Et hec est mira et admirabilis nouitas: imo
omniū nouitatū supeminens nouitas vnitatis. Quā
nisi diligenter prudens vgo ab exordio sancti euangelij
animaduertas: magis errare omni in scriptura videbe
ris diuina: quā intelligere veritatē. Constat igit vnum
eundemq; xpm fm vtrasq; formas operatū: humanitatis
scz ac diuinitatis: et per hoc duas exercuisse opationes.

Opata est em̄ utraq; forma vel natura. cū alteri cōmuni-
one qđ ppiū habuit: verbo siquidē opante qđ verbū
est: et carne exequente que carnis erāt: cōmunicante et
siquidē verbo in eadem opatione: dñ et idem deus atq;
homo in vna substātia vel psona: sine diuisione aut cō-
mixture credit: et precognita vna idēpitas predicat.
Verū tamē deus verbū est: et nō caro: quantū carnem
rōnabiliter aiataz assumpserit. Hāc sibi vnitiōe natu-
rali et fm̄ subsistentiam coniuuit. Similiter et caro est
aiata: et non verbū. licet verbū dei caro conspecta sit: ac
visa. Vñ et iohānes: qđ fuit ab initio et qđ audiui⁹ in
quit: et vidimus: et p̄spexim⁹: et man⁹ nostre tractaue-
rūt de verbo vite: p̄fecto cū nemo deum verbū videre aut
tractare possit manib⁹: nisi p̄ sacramentū sibi vniti ho-
minis. Que nimiz vnitiō tam mira est: vt discerni ne-
queat. Alioquin qđ fuit ab initio verbū: quō recte dicūt.
hoc totū esse: qđ apli audierāt: qđ viderāt: qđ manib⁹
tractarāt: Vñ qđ xps vn⁹ idēgerat. Nec p̄ hoc qđ audie-
rant qđ viderāt: qđ tractarāt: verbū vite erat: et nihil
aliud ex duab⁹ naturis: qđ vnū iuxta subsistentiā vel pso-
nam. Hinc est: qđ vnus idemq; manens fili⁹ vnigenitus
indissepātos in vtriusq; naturis conspiciatur: et qđ sunt
eiusdem substātie naturaliter opabatur fm̄ vnicuiq; in-
sitam essentialē qualitātē: vel naturalem p̄prietatē
que si naturā haberet singularē et in conistam: nō age-
ret vtriq;. Tunc autē Emanuel dñ vnus est: et in coīpo
vterq; idem de⁹ et hō: que vtriusq; nature sunt veraciter

C i

gessit: sicut aliud: aliter que gesta sunt. operans. Ergo
sicut quod deus ipse idem egit que divina sunt: sicut quod homo: idem
ipse que humana sunt: seipsum volens ostendere quod deus
idem ipse et homo sit. Et ideo idem ipse tam que divina sunt
agit: quam que humana. Similiter et loquitur. et non aliter quidem
miracula operatur: est aliter perpetravit humana: passus estque susti-
nuit. Sed unus idemque Christus filius dei atque hominis filius: qui et di-
vinus gessit et humana. Siquidem inseparabiliter atque indi-
visibile communes Christus habuit actiones. Sed intelligende sunt
temporum operum qualitates: premeditandumque semper ad que puer-
hatur humilitas carnis: et ad que inclinatur altitudo
divinitatis: ita ut per omnem textum sancti evangelii vi-
deatur nihil caro sine verbo agere: neque verbum sine car-
ne quicquam efficere. Unde quod concipit et parit virgo:
sicut non sine potentia verbi est: ita non sine veritate car-
nis: quod nascitur: quod pannorum fasciis iacet involutus
et in presepio reclinatur. Porro quod stella duce a magis
adoratur sicut deitatis est: ita et humanitatis: cum in egyptum
per fugam ne capiatur adducitur. Sic itaque omnia
virtutum opera consideranda sunt: ut reddamus deo:
que dei sunt: et homini: que sunt hominis. Quoniam si-
cut est unus. qui Lazari verbo potentie sue vocat: ut ere-
ctus a monumento: sic ipse unus est: qui flevit huma-
nitatis affectu. Sic quippe cuncta oportet considerare: quia
eterna et plena divinitas in Christo intelligatur homini unita:
et plena humanitas in deum assumpta. Hec itaque dixi:
tanti sper de fide incarnationis Christi charissime: quod quod plures

orientalium electione suis fecit obvoluti moneri dei
 buistis ne suo obrubilare vos velint obscuritatis eloquio
 vel greco turbine Latinā pfundere puritatē Sunt tñ et
 prudentes virgines: sunt et fatue. Et ideo dilectissime
 imitamini quam amata beatā et gloriosam virginem:
 cui⁹ hodie in terris festa colitis: de qua dicit. Maria asse
 pseruat oia vba hec q̄ de xpo dicebant scz pferēs in cou
 de suo. Conserte ergo et vos in cordibus vestris charisse
 me que de ipso eodēq̄ dño catholice dicuntur: ut et fidē in
 tegrā suare possitis: et matrē ei⁹ debite venerari. Quā
 null⁹ honor ei⁹ est ali⁹: nisi cū ille iure honorat⁹ qui nasci
 dignat⁹ est ex ea. Ceter⁹ rogo q̄cūq̄ estis filie quecūq̄ ma
 tres: cogitate attent⁹: et ppendite diligenti⁹: quib⁹ effe
 ciebat⁹ beata et intemerata vgo maria dolorib⁹ post xpi
 ad celos ascensum expletis oib⁹: que de ipso erāt ab ange
 lis p̄dicata: et a pphetis multifarie multisq̄ modis pre
 signata: diuinis declarata oraculis: virtutib⁹ exhibita:
 et que humanitatis sunt offensa presagijs. Queso si qua
 sunt in vobis viscera pietatis: p̄siderate quo cruciebat⁹:
 amore: quoue desiderio esuabat hec vgo: cū revolueret
 aīo cuncta que audierat: que viderat: que cognoverat.
 Puto q̄ quicquid cordis est: quicquid mētis: quicquid
 virtutis humane: si totū adhibeas: nō sufficiat: ut co
 gitare valeas: quanto indefinenter cremabatur ardore
 p̄ij amoris: quātis movebatur repleta sp̄itus sancto ce
 lestiū secretorū incitamentis: q̄ et si diligebat xpm ex to
 to corde: et ex tota aīa: et ex tota virtute: nouis tñ quorū

C ij

et idē inflābatur presentia absens desideriorū affectib⁹
tanto siquidē validius: quanto diuini⁹ illustrabatur
intus visitationib⁹: quam totam replenerat spūssancet
gratia: totam incāduerat diuinus amor: ita ut ea nihil
esset mundanus quod violaret affectus: sed ardor con-
tinuus et ebrietas p̄fusi amoris. Nam et chris⁹ ab om-
nib⁹ est amandus ex toto corde: et ex tota anima: atq; ex
tota virtute querend⁹: maxime tamen ab ea ardentius:
cui⁹ et dominus erat et filius. Fortassis ergo p̄ nimio
amore in loco quo sepult⁹ dicit⁹: interdū habitasse eam
credimus quatenus p̄is pasceret⁹ internus amor: obtu-
ritibus. Sic nāq; locus medius est hincinde constitut⁹:
ut adire possis ascētionis eius vestigia et locum sepulch-
re ac resurrectionis: seu omnia in quibus passus est lo-
ca inuisere nō q̄ iam uiuentem quereret cū mortuis: sed
ut suis p̄solaret⁹ aspectib⁹. Hoc quippe habet impatiens
amor: ut que desiderat semp inuenire se credat. Ignorat
siquidem iudiciū: rōne multotiens caret: modū nescit:
nec aliud cogitare p̄de: q̄ qd diligit. Amor non accipit
de impossibilitate solatiū: neq; ex difficultate remediū.
Que licet beata virgo maria q̄uis iam in sp̄ritu esset:
tñ dū in carne vixit: carnalib⁹ movebat⁹ sensib⁹. et ideo
q̄ sepe locorū recreabat⁹ visitatiōib⁹ et quē genuerat men-
tis complectebat⁹ amplexib⁹. Deniq; amor xpi desiderii
pariebat: desiderii vō gliscens: quasi nouis reparabat⁹
ardorib⁹: in tantū: ut credā nōnunq̄ q̄ oīa etiā et semet
ip̄am transcēderet: q̄ oīno amor impatiēs qd amat nō

potest non videre. Hinc est charissime: quod omnes sancti
 omnia que meruerant: pro parvis duxere: si dominum quem
 amauerant: non viderent: sicuti et venerabilis beata
 virgo maria: nondum dignum per innumeris et immensis
 beneficiis reddebat interdum obsequium sanctitatis: dum bene-
 ficioz in terris posita non poterat videre largitorem. Et
 ideo hodie dilectissime eleuat super choros angelorum ut
 possit speciem vultusque videre saluatoris. quem amauerat:
 quem cupierat ex toto desiderio cordis. Quod si gaudium sit
 in celo de quolibet peccatore pueris: multo magis pu-
 tandum pro tante virginis exaltatione et gloria quod exultatio
 fiat in supernis: cuius nimirum festiuitas omnium supernorum civitatum
 est gratulatio: presertim quod eius celebritas laus et favor
 est saluatoris. Num credimus: ut supra dictum est: quod non hunc
 tantum diem solennem ducant per eius amore annuum: verum pre-
 sentem etiam et eternum iocunditatis letitia ac venerationis obse-
 quio cum omni colunt tripudio amoris et gaudij. Nec im-
 merito igitur omnis illa celestis ciuitas congratulatur et ve-
 neratur matrem: cuius super se adorat filium regem: ante quem
 tremunt patres: et curuat omne genu. De huius nimirum ad
 celos ascensione multo admirationis intuitu secretorum pre-
 mator celestium in canticis: vidi inquit speciosas ascendentes
 quasi columbas de super riuos aquarum. et vere speciosa qua-
 si columba: quod illius specie colombe ac simplicitate demonstra-
 bat quod super dominum venit: et docuit Iohannem: quod hic est: qui
 baptizat. et bene de super riuos aquarum quod super aquam refectio-
 nis educauerat eam dominus: et nutritur. ex qua multi deducti.

C iiij

et omne irrigat terram deliciarum: et infundit hortum volu-
ptatis: ex qua quotidie lota et perfusa dei genitrix: ascendit
hodierna die speciosa valde et admirabilis Cuius odor in-
estimabilis erat nimis: et ideo ineffabilis: ad cuius pro-
fecto fragrantiam odoris omnis illa celestis hierusalem leta de-
currit: quam circumdabant flores rosarum: et lilia puallium: eo
quod omnes anime martyrio rubicate eam eterne dilectionis comple-
cuntur amplexibus: et virginis splendore candidate: ac si
lilia in valle humilitatis enutrite circumdant eam: vene-
rationis gratia obsequentes. Recte igitur: quam beata dei ge-
nitrix et martyr et virgo fuit: quamvis in pace vitam finierit.
Hinc quod vere passa sit. Symeon propheta loquens ad eam:
et tuam inquit ipsius animam pertransibit gladius. Ex quo patet quod super
martyrem fuerit. Alii namque sancti et si passi sunt pro christo in
carne: tamen in anima: quia immortalis est: pati non potuerunt. Be-
ata vero dei genitrix: quia in ea perpassa est: quam impassibilis ha-
bet: ideo ut ita fatear: quia spiritualiter et caro eius passa est
gladio passionis christi: propter quam martyr fuit. Unde patet: quia pro
omnibus dilexit: propterea et pro doloris: inquam ut animam eius totam
pertransiret: et possideret vis doloris ad testimonium erimine
dilectionis. Que quia mente passa est propter quam martyr fuit. ni-
mirum quod eius dilectio amplius fortis quam mors fuit: quia mortem
christi suam fecit. Nunc autem circumdant eam flores rosarum: inde-
finiter eius admirantes pulchritudinem inter filias hierusalem
In quam posuit rex thronum suum: quia percipuit eius speciem ac de-
corum. Fuit enim plena charitate et dilectione. Idcirco sequitur
post eam purpuratorum exercitus: candidatorum grex. Quam

si diligētē aspicias: nihil virtutis est: nihil speciositatis:
 nihil cādozis glorieq; qđ ex ea nō resplēdeat Et ideo bñ
 circūcidant eā flores rosar: et lilia conualliu: vt virtutes
 virtutib⁹ sulciātur: et formositas decore castitatis angeat
 Nam oīs splendor et gloria p̄to illustrat fulgore suo sub-
 limi⁹: tāto apparet p̄stantior claritate quouilibet sub-
 sector: et eximior predicat. Sic et beata dei genitrix co-
 lū plantatio ac si rose in hiericho speciali⁹ resulsit: et cā-
 dor: v̄ginicatis splendidib⁹ emicuit: cū circūdat officio
 charitatis. Submicat scđz claritas: vt ei⁹ ampli⁹ splē-
 dor: et gloria cōmende: que sup angeloz choros elevata:
 iā beata p̄dicat: et iā beatissima: nā angeloz q̄uis cel-
 sior natura sit: nō tñ gratia maior: q̄ et ipsi gratia gra-
 tiane conuerent: sunt saluati. Vñ David inquit: v̄bo
 dñi celi firmati sunt: et spū oīs ei⁹ oīs virt⁹ eoz. Cōstat
 beatā et gloriozā virginem Mariā: in quam supuenit
 spūssanc⁹: et de⁹ tot⁹ illapsus portat nouem mēib⁹ in
 utero vt credendū est: ampliora p̄meruisse virtutū pri-
 uilegia: et percussisse gratiā: ab angelis etiā collaudatā
 Vñ et si mirabilis est eoz deus: et firmitas p̄p̄uitatis:
 mirabilior tñ in maria: quā obumbravit v̄t altissimi:
 vt ultra: oēm virtutē sit angelicā: qđ factū est in ea: et ad
 mirabile cūctis seculis sacramentū. Ac p̄ hoc etiā ange-
 lis exinde maior prestat gratia: cū instaurant ab ea oīa:
 que venerant et adorāt sup se xpm regem dñm natū ex ea
 dem v̄gine. Hic et maria cūctis tāto venerabilior: quā-
 to gratiosior: et quāto virtute altissimi extollitur ad sub-

C iij

lūmia : tāto clarior resolat in gloria . plena siquidē gra-
tia : plena deo : plena virtutib⁹ : nō potest nō possidere
pleniter gloriā claritatis eterne : quā plenissime accepit :
vt mater fieret saluatoris . Quā viderūt oēs filie Syon
et beatissimā dixerūt : ac regie laudauerūt eā : qm̄ tantā eā
viderūt q̄tas null⁹ narrādo explenit mortalib⁹ : q̄to ma-
gis deū : qui talē ac tantā fecit eā : vt ipse fieret p̄ eā . Vñ
David : et hō inquit nat⁹ est in ea : et ipse fundauit eā al-
tissim⁹ Beata igit talis ac tāta natiuitas . beatā et sup̄noz
civitiū societas : et admirabilis charitatis eoz vnanimi-
tas : vbi nemo angeloz : non dico beate v̄ginis marie ver-
rum neq̄ alicui⁹ sanctorū inuidet gloriā : sed totū in al-
tero vnusquisq̄ possidet : qđ gratis prestat oībus : vt de
oīb⁹ et in oīb⁹ glorificet de⁹ : honoret : et adoret ab oīb⁹ :
vbi non sexus : non etas : non dignitas generis : sed me-
ritoꝝ qualitas sola discernit . vbi plurimū stella a stella
differt claritate : q̄uis oēs in suo sint ordine suscitandi .
Qđ si est alia claritas solis : et alia claritas lune : et alia
claritas stellarū : vna tñ claritas est qua illustrant oīa . Id
circo beata dei genitrix : que adhuc tantis in terra predi-
catur laudib⁹ : nō immerito credit hodierna die exalta-
ta et glorificata necnō et clarificata : quantū nouit ille :
qui eam elegit in sua sapientia : qua disposuit oīa . Qđ
si in domo patris mansiones multe sunt : credim⁹ splen-
didiorē matri hodie filiū prestitisse : quā sibi olim edi-
ficauit domū sub triā columnis septē : in qua nimiz do-
mo parant nuptie ecclīaz dei : et federant terrenis cele-

stia. In eo nāq; vtero vginis sponso immortalī virginitas p̄secrat. vt sit tñ celeste cōmertū. et ideo charissime celebrate solēniter vginis festū: que celestem vobis vitā in terris oſcēdit qm̄ qui non nubēt: neq; nubent: erūt sicut angeli in celo Nec mirū si angelis compāt vginitas: que angeloz dño fodere copulat nuptiaz. et si que libet vginitas tñ erigit: vt angelis compēt: multo magis beata et gloriosa vgo maria: que singulari cōmendat priuilegio: et immēso ditat mercimonio Idcirco dilectissime me amate quā colitis: et colite quā amatis: q; tūc ea vere colitis et amatis: si imitari velitis de toto corde: quā laudatis. Hec nāq; vita vobis de celo fluxit. quā p̄fesse estis supra vsū nature hec vita est quam tenetis: de celis venit sp̄sūs: quem sequi cū matre debetis nec immerito viuēdi vsuz de celo quesistis: que vobis de celo sponsum petistis. Ideo vestra puerfatio in celis sit semp: qm̄ v̄bz dei: qđ amatis: nō nisi in sinu patris inuenit. Licet igit. vbiq; tot⁹ sit: et nō longe ab vno q̄ nostrz. tñ nō nisi casto rursus hauritur pectore. Prope est em̄ inquit Moyses in corde tuo: et in ore tuo tantū em̄ recto si que fieris corde: vnguentū exinanitū est nomen ei⁹. p̄pterea ac si adolescētule diligite aīo qđ p vobis effusus est. habetis nāq; habetis sancte vgenes sp̄suz virginē: vginitate et castitatis amatorē: q̄ matrē virginē ideo elegit: vt ip̄a omnib⁹ esset exemplū castitatis. q̄ quasi in speculo refulget forma virtutis. habetis igitur in ea magisteria probitatis exp̄ssa: q; id p̄mū elizere: quid respicere: quid se

qui debeatis. Prima est virtus est fundamentum omnium virtutum et custos humilitas ipsa de qua gloriatur. Quia respexit inquit humilitatem ancille sue: ecce enim ex hoc beatam me dicent omnes generationes. Ergo primum discendum incitamentum nobilitas est magistri. Deinde merces laboris optimi fructus beatitudinis. Quid igitur nobile? mater domini? quid splendidum? ea quam splendor elegit paterne glorie? Quid castum? que corpus christi sine praeconione corporis generavit: et tamen in ea solum humilitatem respexit dominum profectum que custos est ceterarum virtutum. Collocaverat enim in tuto stationis portu sublimia meritum suorum exercitia: et ideo divinitus illustratur: unde dominus: ad quem respiciam: nisi ad humilem et quietum: ac tremementem sermones meos. Secie enim quod promiserat: et respexit humilitatem ancille sue. unde et beata iam ab omni seculo predicatur. Idcirco et vos o filie si vere virginis esse vultis: humilitatem sectamini: et matrem domini: que se ancillam vocat: cordis amore imitari procurate: que didicit ab ipso sposo: cui vos devovistis humilitatem: quam vox ex se docuit. Unde ait idem: discite a me quia mitis sum et humilis corde. Et ergo beata dei genitrix a filio suo domino nostro didicit celos fabricare. non angelos creare non miracula deitatis insignia operari sed tamen humiliter: ceteraque virtutum documenta in hac humilitate custodiam aggregare. Unde cum ea semper singularium virtutum pudicitia comes irremota mansit: quia omnino pudor indivinduus virginitati esse debet: sine quo recte castitas vera servari non potest. Nunquid igitur beata virgo maria su-

ne pudoris sui custode processit? Et ideo si placet vo-
bis charissime talis et tanta virgo: placeat et opus ven-
tis: cuius vita omnium est disciplina: cuius mores instituta
sunt ecclesiarum: que precellit cunctos: supereminet universis:
propterea quaecumque virgo sibi ab ea optat premium. et im-
plorat auxilium. debet imitari eam. Rogo vos o virginis:
rogo et videte imitamini Paulam viduam matrem: exem-
plar continentie et castitatis. Imitamini Eustochium: quam
habetis vobiscum virginem et formam perfecte integritatis.
quod si minus in eis est: quam in matre domini: imo quod est: habetis
perfectam: et virginem perpetuam: quod si cur incompatibile
dei nemo bonus: ita et in participatione matris domini nulla invenit
perfecta: quamvis virtutibus eximius comprobetur. Unus est pa-
ter noster: qui in celis est: unus est magister: una est for-
ma virginis in maria: cui vos omnes ut imaginem
reformatis integritatis: faciem imprimere debetis in scul-
pturam spiritus sancti. Quoniam hic est hortus conclusus:
fontes signati: puteus aquarum viventium: ad quem nulli potu-
erunt doli irrumpe: nec prevaluit fraudis inimici: sed promissa
sancta mente et corpore: multis donorum privilegiis sublimata.
Ideo imitamini moribus: sequamini castitate huius
implorete auxilium quod si me quod ita loquor: presumptis velis
arguere invidorum aliquis: quod vobis scripserim: arguat cha-
ritatem atque dilectionem: quod rogantibus vobis ne hoc quidem inexpli-
tus indicavi negandum. Malui enim excipere ruborem pudori-
s: quam non exequi infidelium vestrum: quod precibus non nunquam deus nos
flexerit obedire videtur. Prefertim cum habeatis vobiscum quod sumus

uari virtutis est. cū quib⁹ discere potestis. Affectū a me
poti⁹. q̄ magisteriū ad laudē hui⁹ diei requisistis. Vñ
excusare non debui. ppter obseruantia gratuitatis. ne
impirerem deuotioni vestre que mādaſtis. q̄ si docere ne-
quui: saltem ad laudē tāte v̄ginis exhortari oīno cura-
ui: quaten⁹ nō deessem vobis: quē diligitis: in die tāte
festiuitatis. sed iūgerer p̄cib⁹: iūgerer vobis. si quō mēte
ab ea vobiscū eleuari merear: vestris suffragantib⁹ me-
ritis: ad que puenit beata ⁊ intemerata v̄go maria: ecce
hodierna die ad illū preclaz et splendidū thronū angeloz
ip̄a p humilitatē p integritatē carnis ascēdit. Vñ in pan-
tia olim eximios archangeloz et superbia deiecit. Qua
propter gaudete: gaudete inquā. q̄ vobis via patefacta
est celoz. Quāuis em̄ nobis eadez pmittant: vobis tñ
iam preſto ſunt: que cū angelis incorruptionē ſeruatis.
Que licet de hoc mūdo ſitis: ſanēte deo iā in hoc mūdo
nō eſtis: q̄ et ſi ſeculum vos habet meruit: tenere oīno
potuit. Beata itaq̄ maria hodie iā ab oib⁹ gentib⁹ lōge
lateq̄ p̄dicat: et vobis: que ſecute eſtis exm̄ tante v̄ginis
b̄tudo p̄donat celeſtis: quas nō illecebre ſollicitat cor-
poris: nō colluſio p̄cipitat voluptatis: nō eſt inflam-
mat incētiæ carnis: imo angelica imitatio delectat in
terris: quoz in futuro eq̄litas repromittit in celis. Bea-
te igit̄ eſtis filie: ſed ⁊ beate vidue. q̄ celibē in xp̄o vobiscū
ducit vſcā: q̄ ſm aplm libertate a lege vtri ſic pmāſerit
Beatior inquit erit: ſi ſic pmāſerit ſm meū pſiliū. Puto
em̄ ait: q̄ et ego ſpirituū dei habeo: euidenter volēs expri

mere q̄ inter sit inter eā : que adhuc est iuncta lege viro : et
inter eā q̄ iam soluta vinculo beatio: p̄dicat̄. Q̄d si utraq̄
beata q̄ in xp̄o : beatio: tñ quecūq̄ iā soluta est vinculo :
et celestia iam sectatur. Ideo vidue sp̄ v̄ginib⁹ bñ copu
lantur: vt ait apostolus Mulier innupta et virgo cogi
tat que sunt dñi: vt sit sancta corpe et spiritu. quodāmo
do em̄ magisteriū virginittatis viduarū gliscit: et p̄forta
tur exemplis que cū viris castū seruauerint connubium:
docent integritatē magis virginib⁹ deo seruādam et q̄d
ppe modū non inferioris virtutis est: coniugio abstinē
re: q̄d aliquē delectauerit: q̄d p̄iugij delectamenta nescire.
In utroq̄ si quidez gradu fortitudo laudatur: et celestis
vite p̄dicat̄ virtus. Ideo cognationem iam cū xp̄o
vterq̄ ordo sortitur. Vñ dñs. Siquis fecerit inquit vo
luntatem patris mei: qui in celis est: ipse me⁹ feater so
ror et mater est: vbi non sexus: non etas: non conditio
discernitur: sed qui fecerit inquit voluntatem patris
mei: qui in celis est. Vnde quia libera facultas cunctis
prestatur: estote charissime id ad q̄d vos xp̄i gratia voca
uit: estote matres xp̄i ac sponse: estote sorores ac ppin
que: quia q̄d carne non potuistis: gratia totū condona
tum est vobis. Et ideo diligite matrem dñi: que vobis
sponsū genuit immortalem. Cui⁹ et vobiscum soror
est ipsa: quia voluntatē patris fecit. vt esset mater. Pro
pinqua quidem vobis non carne sed spiritu. vt vnitas
cōmenderetur ecclesie: et societas corpis xp̄o intelligatur.
Ex quo dñs: volo pater inquit quia ego et tu vnum su

mus: ut et ipsi in nobis vni sint. Que pfecto vntas:
per vnu mediato rem dei et hominu efficit. Scite ergo
voluntatem patris et vos: ut vnum esse possitis. Or
nate lampades vestras: occurrere sponso: quia iam ad
ostiu pulsar: et matrem: si eam diligitis sequimini. In
tus aut parate et ornate lampades vestras: quia filie re
gis estis. Omnis en gloria vestra ab intus sit. et intus ha
bere: qd foris luceat: ne forte inter has solenitates prius
q sps veniat: vestre lampades extinguant. Nam ce
lebritas huius diei no nisi accensis lampadib9 intus et fo
ris recte colitur. Ideo emendu est oleu: dum vacat: ne
cum sponsus venerit qd absit: vacue inueniamini. Pre
terea que sursum sunt sapite: vbi beata puenit virgo: et
non que super terram. quia vestra puerfatio si estis iam
quod nouistis in celis fore debet. Illoc dirigite metem:
illuc abscondite vitam vestram: donec peranseat furor
dni: quo beata dei genitrix hodie puenit. Ibi nanq ha
betis sponsum: ibi pontificem: ibi omnia quecuq que
sistis Illoc dirigite mentem: ut cum xps virginis fili
us apparuerit in fine seculi cum ipso et vos appareatis
in gloria Amen.

ALVENSLEBEN
EI
230

3 R
29
(S. Hieronymus)

Oratio deciamatoria de glo
riosa beatissime dei genitrici
cis virginis Marie assumptiõe: edita a beato Hie
ronymo ad beatā Paulā et Eustochiū filiam eius.

ne,
Martinus Landsporg,

ca. 1500].

S. Hieronymus
compilatus.